

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/46620,Wystawa-Polacy-zamordowani-przez-Niemcow-za-pomoc-Zydom-Przystanek-Historia-IPN-.html>
31.05.2024, 00:04

Wystawa „Polacy zamordowani przez Niemców za pomoc Żydom”. Przystanek Historia IPN w Krakowie

Centrum Edukacyjne „Przystanek Historia” IPN w Krakowie (ul. Dunajewskiego 8 - róg Garbarskiej) zaprasza (w dni powszednie w godz. 9-16) na wystawę „Samarytanie z Markowej. Ulmowie - Polacy zamordowani przez Niemców za pomoc Żydom”. Przypominamy historię rodziny Ulmów z Markowej koło Łańcuta na Podkarpaciu.

„Samarytanie z Markowej. Ulmowie - Polacy zamordowani przez Niemców za pomoc Żydom”. Od 5 lutego wystawa w Krakowie

Głowa rodziny, Józef Ulma, był rolnikiem. Jako działacz społeczny, pasjonat ogrodnictwa i fotografii oraz propagator zastosowania nowoczesnych rozwiązań w prowadzeniu gospodarstwa zyskał powszechny szacunek. W czasach niemieckiej okupacji Ulmowie ponieśli śmierć za ukrywanie ośmiorga Żydów z rodzin Didnerów, Gruenfeldów i Goldmanów.

24 marca 1944 r. nad ranem grupa niemieckich żandarmów i granatowych policjantów, którą dowodził szef łańcuckiej żandarmerii porucznik Eilert Dieken wtargnęła do domu Ulmów i rozpoczęła masakrę. Troje ukrywających się Żydów zastrzelono, gdy spali. Potem zamordowano pozostałych. Przed dom wyprowadzono Józefa Ulmę i jego 32-letnią żonę Wiktoryę, będącą w zaawansowanej ciąży. Oprawcy zastrzelili ich na oczach dzieci. Następnie porucznik Dieken rozkazał zabić sześcioro dzieci, a po skończeniu masakry Niemcy przystąpili do grabieży gospodarstwa Ulmów.

Wystawa „Samarytanie z Markowej” po raz pierwszy została zaprezentowana 24 marca 2010 r. w Warszawie. W obecnym kształcie (nowa grafika i uzupełnione zdjęcia) powstała w marcu 2016 r., w związku z otwarciem Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej. Jest wspólnym dziełem Oddziału IPN w Krakowie oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego. Autor ekspozycji to

dr Mateusz Szpytma, wiceprezes IPN i były dyrektor Muzeum im. Rodziny Ulmów.

Dwadzieścia plansz prezentuje m.in. dokumenty i zdjęcia ilustrujące historię rodziny Ulmów oraz życie polskiej i żydowskiej społeczności Markowej. Przedstawiono także realia okupacji niemieckiej w Polsce. Całość zamykają dokumenty z rozpoczętego w 2003 r. procesu beatyfikacyjnego rodziny Ulmów oraz dyplom przyznający Wiktorii i Józefowi tytuł Sprawiedliwych wśród Narodów Świata (z 1995 r.).